

societat catalana de sociologia
de l'institut d'estudis catalans

associació catalana de sociologia

núm. 61 març2000

Jornades sobre la cooperació local per a la inserció econòmica.

Els propassats dies 15 i 16 de desembre es varen celebrar a Girona les jornades sobre *La cooperació local per a la inserció econòmica*, organitzades per l'ajuntament d'aquesta ciutat. Els temes tractats giraven al voltant de dos eixos, la inserció econòmica des d'una perspectiva local i el paper actual i futur de les entitats del tercer sector en aquest àmbit de serveis socials.

SUMARI

Jornades sobre La cooperació local a la inserció econòmica.	1-2
Visites del curs La recerca sociològica a Catalunya	2-5
Notícies de l'ACS	5-7

Coordinació: Anna Garcia i Carles Gironès

Secretària: Montse Camps

Societat Catalana de Sociologia

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Carrer del Carme, 47

08001 Barcelona

Tels. 93 270 16 20/49

Fax: 93 270 11 80

Plana web: iec.es/scs

Correu electrònic: scs@iec.es

Al llarg de dues jornades es varen desenvolupar les diverses ponències. Els primers temes tractats feien referència a dues perspectives de l'administració. Des d'una perspectiva comparada europea, Sebastià Sarasa va proporcionar una visió general sobre les tendències i alternatives que es presenten en la relació entre les administracions públiques, com a demandants de serveis, i les entitats del tercer sector i empreses de serveis socials. El ponent va oferir un quadre molt complet sobre el foment públic dels mercats de serveis personals, fent esment de dues possibilitats, el concurs públic i l'atenció mitjançant la implementació del *xec* pel seu ús per part dels usuaris de serveis. Per la seva banda la ponent Maravillas Rojo, regidora de promoció econòmica, ocupació, turisme i comerç de l'Ajuntament de Barcelona, va defensar el desenvolupament de polítiques d'ocupació des de l'administració local, basant-se en el contacte més proper amb la diversitat de casos dels destinataris dels serveis d'inserció segons la localitat, en front les limitacions de les polítiques macroeconòmiques. A més, la ponent va denunciar la manca de regulació legal de les empreses d'inserció laboral ja que aquestes no es poden equiparar a les condicions generals de regulació del treball. Els ponents José Manuel Fresno (Director de l'*Asociación Secretariado General Gitano* i assessor de la Direcció General de Voluntariat) i Ricard Valls (director de l'equip de consultoria *Projectes*) varen basar la seva exposició en dos aspectes d'interès tant per les entitats del tercer sector com per les

administracions públiques. El primer va exposar la ponència *Análisis de la Agenda 2000 en relación a empleo i tercer sector* oferint una rigorosa síntesi sobre les polítiques socials a la UE, fent especial esment dels fons estructurals (FEDER, etc.) com a principal eina en la lluita contra l'exclusió. El ponent també va descriure el paper de les entitats locals i del tercer sector com a actors de ple dret per la distribució d'aquests fons destinats a la lluita contra l'exclusió. Fresno va destacar el *targeting* com un concepte central per les polítiques de la UE, definit com la concentració de mitjans en grups, problemàtiques i territoris concrets. Per la seva banda, Ricard Valls va exposar als assistents la diversitat de formes existents de col·laboració entre les empreses i el tercer sector, proporcionant un seguit de recomanacions dirigides a aquestes entitats i també a les Administracions públiques. El Sr. Valls va fer una exposició molt contundent sobre el mecenatge social, en quant proporcionava una visió molt realista, basada en la seva experiència com assessor. D'aquesta exposició cal destacar la definició de les tendències de l'empresa actual, en contraposició a l'empresa tradicional. Així, el ponent mostra com l'empresa actual freqüentment busca noves formes de comunicació i publicitat, per tal de diferenciar el seu producte i fidelitzar els seus clients, i que aquestes formes es basen en declarar-se socialment responsable i ambientalment sensible. Per tant, l'empresa actual es converteix més que abans en un possible patrocinador de projectes d'aquestes entitats del tercer sector. Pel que fa a les recomanacions, el ponent recomana -bàsicament- a les administracions públiques que clarifiquin el seu paper en quant a les relacions amb les entitats del tercer sector, que fomentin el desenvolupament d'aquest i que es compti amb la seva col·laboració a l'hora de desenvolupar les seves polítiques, evitant en tot moment competir-hi. A les entitats, Valls proporciona les següents recomanacions: que es professionalitzin, per tal de tornar-se més eficaces en la seva gestió i en l'ofertació dels seus projectes, i que millorin la coordinació entre elles.

Durant aquestes jornades es va presentar l'estudi sobre les entitats d'inserció sociolaboral a la ciutat de Girona, dut a terme pel Gabinet d'Estudis Socials per encàrrec de l'Ajuntament. Aquest estudi permet apropar-se a la realitat del tercer sector a la ciutat de Girona, basant-se en 14 entitats

considerades. A la recerca es té en compte diversos aspectes: els orígens i l'àmbit territorial d'actuació on desenvolupen les seves activitats; les relacions amb l'administració i les altres entitats; una anàlisi dels seus objectius, de les metodologies de treball emprades i dels recursos humans i financers de què disposen; a més d'un recull de les problemàtiques més destacades segons els seus membres.

Per acabar, durant aquestes jornades es va celebrar una taula rodona amb membres de les entitats i del Consell Econòmic i Social de la ciutat i s'hi va presentar una memòria de les polítiques d'inserció realitzades pel Dispositiu Municipal d'Inserció Econòmica. A les conclusions, el Cap dels serveis socials de l'Ajuntament, Amadeu Mora, a més dels aspectes més rellevants de les ponències presentades, va destacar l'especificitat del cas gironí; és a dir, tenint en compte que la ciutat de Girona gaudeix d'uns índex d'atur pels voltants del cinc per cent, o sigui ratllant el que es considera plena ocupació, per la qual cosa s'ha de tenir en compte que això implica unes problemàtiques d'inserció sociolaboral específiques en aquest context.

Visites del curs *La recerca sociològica a catalunya* (I).

Ja havíem anunciat en aquestes mateixes pàgines que es tenia intenció de publicar el treball sobre les sessions del curs *La recerca sociològica a Catalunya* que es va celebrar l'any passat i que enguany va per la seva segona edició. Aquest treball va ser realitzat a iniciativa dels mateixos alumnes del curs i finalment va lliurar-se un exemplar a cada entitat participant. Des d'aquest butlletí pensem que pot ser útil, a més, divulgar-ne el seu contingut més ampliament a través d'aquestes pàgines. Entenem que a part de mostrar el treball que s'ha fet al curs, també és bo que doni a conèixer els centres on es fa recerca i les activitats que s'hi duen a terme. El primer centre visitat va ser l'EARHA, el dia 21 de gener de 1999, i aquest n'és el resum.

Visita a l'Equip d'Assessorament i Rehabilitació d'Habitatges (EARHA)

Entrevista amb Joan Costa i Emili Garcia.

1. Origen del centre i circumstàncies que varen afavorir la seva creació.

A principis dels anys setanta, l'EARHA neix amb el moviment veïnal dels barris de la Barceloneta i Poble Nou. La problemàtica d'aquests barris i el seu futur urbanístic incert fan que, com a part del moviment associatiu dels veïns, es formi un grup de recerca per tal de trobar una alternativa urbanística als projectes existents. El context polític de la transició i l'arribada de la democràcia als ajuntaments també és propici per què aquesta proposta prosperi. Es va prendre consciència de què les actuacions urbanístiques en un espai determinat influeixen molt en la qualitat de vida dels seus residents.

L'equip EARHA està format per un equip interdisciplinari: Joan Costa (sociòleg), Miquel Domingo, Josep Ma Vilanova (urbanista), Emili Garcia (economista) i Mercè Tatges (geògrafa). Aquest col·lectiu s'estrena amb el document *Estudi previ a la remodelació de la Barceloneta*, presentat el maig de 1978. El mateix Ajuntament de Barcelona és qui el publica i el pren com a referència per la reordenació urbanística del sector.

2. Estratègies, dificultats i viabilitat del projecte inicial.

Actualment el grup porta més de vint anys funcionant. L'equip EARHA es formalitza jurídicament el 1986 com a societat civil (on cada persona respon de la seva part) i posteriorment és converteix en una societat limitada (on la societat respon per tots).

Pel que fa a la pregunta del milió, sobre si es pot sobreviure treballant només d'això, ens contesten que tots ells tenen alguna altra feina (l'Emili

Garcia és l'únic que ha estat un temps treballant només a l'equip).

A l'equip hi ha dues dinàmiques, una vessant més arquitectònica i l'altra referent a encàrrecs més multidisciplinaris. En la segona vessant, s'han ocupat de la rehabilitació d'uns quants espais urbans, tant dins la ciutat de Barcelona (barris de Ciutat Vella, principalment) com fora (nucli antic de Lleida, Terrassa, Olesa, Manresa, etc.). També s'han dut a terme treballs d'estudi com p.ex: *La política d'habitatge a Catalunya* (1993, Fundació Bofill) el qual ens comenten que va *aixecar ampolles* a l'administració de la Generalitat.

3. Plantejaments teòrics i metodològics de la recerca que es porta a terme.

La metodologia de l'equip es basa en un estudi urbanístic pluridisciplinar d'un sector, previ a la posterior intervenció de l'administració actuant. Joan Costa ens remarca la importància de treballar en un equip interdisciplinari. En paraules seves: *S'aprèn molt treballant en un equip interprofessional*.

Els estudis tenen un substrat teòric comú que podríem definir de la següent manera: un determinat barri o sector té una dinàmica pròpia causada principalment per la interacció del medi físic i un determinat teixit social. Dins del primer s'hi pot incloure el tipus d'edificacions (antiguitat, grandària, estat de conservació, etc.), els vials i parcs públics, el trànsit, i fins i tot la xarxa de clavegueram. Pel que fa al teixit social hi ha molts aspectes importants; per fer-ne esment d'uns quants, hi ha la distribució de la propietat, l'edat de la població, el fet de tractar-se o no d'un barri receptor d'immigració i naturalment els ingressos de les famílies que hi viuen. També és important fer esment del tipus de comerç i activitats que s'hi instal·len i de la gent que, per diversos motius, freqüenta el barri.

Segons ens expliquen es treballa *amb detall petit*. Amb altres paraules, s'agafa un espai petit del barri on es vol treballar. Aquest espai ha de ser central, representatiu dins el barri en qüestió. Després s'investiga a fons la zona seleccionada. Un primer aspecte és la investigació del que

anomenen el *continent*, o sigui, el medi físic, bé pel que fa als edificis i cases com els vials públics; es fa un estudi exhaustiu des del punt de vista urbanístic.

L'altra perspectiva és el *contingut*. Això fa referència a les persones que habiten, treballen o circulen pel barri per diversos motius. S'investiga qui hi viu, la seva edat, els ingressos i també la distribució de la propietat. Es fa un estudi exhaustiu de les diverses activitats que es desenvolupen a la zona i també les persones que tenen relació amb aquestes activitats i que també passen pel barri. En poques paraules, s'analitza la dinàmica social pròpia del barri, el seu teixit social.

Després d'analitzar conjuntament continent i contingut és comencen les actuacions urbanístiques i administratives per tal d'aconseguir el resultat desitjat. Aquestes actuacions per part de l'Administració poden ser diverses; poden ser tant a nivell d'obra pública, de subvencions a la rehabilitació, d'expropiacions; també s'actua a nivell reglamentació i de llicència per determinades activitats o bé amb activitat policial. Normalment totes aquestes actuacions es fan conjuntament.

La rehabilitació d'un barri comença per un nucli petit, el mateix espai triat per la investigació inicial, i després s'anirà estenent *com una capa d'oli*. Es procura sempre el consens i la participació dels veïns. Hem d'assenyalar que el fet d'investigar un petit espai i prendre'l com a representatiu de tot un barri comporta que s'ha d'anar amb cura amb *que els arbres no et deixin veure el bosc*.

Pel que fa al component purament sociològic cal afegir que per tal d'esbrinar la dinàmica social del barri s'utilitzen diverses metodologies. Es fan enquestes i entrevistes a dos nivells, d'una banda als mateixos veïns i d'altra als seus representants; es demana l'opinió sobre la vida del barri i del com vol la gent que sigui aquest barri. Altra tècnica d'investigació és la d'observar sistemàticament les activitats de la via pública, tant pel que fa a la gent que hi circula a diverses hores del dia o bé la gent que freqüenta els

diversos locals que hi pugui haver (especialment pel que fa als locals nocturns).

4. Exemple concret d'una recerca, des dels inicis de la demanda al producte final.

És el cas de l'*Estudi previ a la remodelació de la Barceloneta* de l'any 1978. Aquesta recerca sorgeix per iniciativa dels mateixos veïns i entitats del barri (els components de l'EARHA són veïns, en alguns casos). Aquest estudi es compon dels següents punts (còpia de l'índex de l'estudi):

ESTUDI PREVI A LA REMODELACIÓ DE LA BARCELONETA.

- I. Introducció.
- II. Anàlisi de la població.
- III. Estructura urbana i anàlisi tipològica: proposta sobre els habitatges.
- IV. Estructura de la propietat i morfologia urbana.
- V. Anàlisi dels equipaments socials.
- VI. L'espai gastronòmic, la indústria i el comerç.
- VII. Enquesta: informe sociològic.
- VIII. Síntesi i orientacions per l'actuació del sector públic en la remodelació del barri.
- IX. Índex de plànols.
- X. Bibliografia.

Ens comenten que en aquest estudi es va aconseguir el que es pretenia, que era aconseguir una remodelació del barri allunyada dels plantejaments especuladors que hi havia inicialment. L'Ajuntament de Barcelona es va basar en aquest estudi per fixar les directrius d'actuació urbanística en aquest sector de la ciutat.

5. Col·loqui amb el director i/o treballadors del centre.

Els membres de l'equip donem molta importància a una manera de treballar interdisciplinària com a manera d'el·ludir el tancament que té una sola disciplina.

Pel que fa a èxits i fracassos, diuen que als seus treballs i ha hagut de tot. De vegades, ens comenten, s'aconsegueix molt més amb una campanya política de gran difusió com per exemple: *Barcelona, posa't guapa* que no amb el seu treball més de formigueta. Sempre depèn dels mitjans que es disposi remodelar un barri.

Ens comenten que de vegades els participants hi han sortit perdent econòmicament, en el sentit de què el preu de les hores dedicades ha estat força per sota del que seria raonable. Malgrat això, després de vint anys, l'equip EARHA continua treballant.

EARHA-Equip d'Assessorament i Rehabilitació d'Habitatges.
Rambla Catalunya, 75, 2on
08007-Barcelona
Telèfon: 93 215 65 44
Correu electrònic: earha@arquifet.es

Notícies de l'ACS.

La plana web de l'ACS.

Ja es troba disponible la plana web de la nostra associació. A l'anterior butlletí ja dèiem els objectius que es pretén aconseguir. De moment ara inclou una presentació, una breu història i l'estructura organitzativa de l'ACS. A continuació, s'indica el que es preveu que en un futur immediat pugui oferir:

- *Presentació de l'Associació Catalana de Sociologia.*

A més de les dades esmentades abans, inclourà una memòria anual de l'associació.

- *Programa d'activitats previstes.*

En aquesta secció s'indica el programa d'activitats d'activitats de l'ACS previst per l'exercici en curs (simpòsiums, debats, cursos, etc.).

- *Publicacions de l'Associació.*

És previst oferir el darrer número del butlletí de l'ACS. S'indica una ressenya de totes les publicacions editades per l'ACS fins enguany i es mostrarà els índexs i els resums dels números de la Revista Catalana de Sociologia publicats. De les revistes en preparació, s'indica el tema i l'índex.

Com a servei pels socis, es permetrà la consulta del text íntegre de tots els números de la revista.

- *Altres informacions de l'associació.*

Altres informacions sobre com fer-se soci de l'ACS, etc.

- *Informació d'interès general.*

En aquest apartat es vol proporcionar qualsevol informació que es consideri d'interès pels sociòlegs: activitats com congressos, conferències, jornades i col·loquis; informació sobre cursos de doctorat, mestratges, posgraus i formació en general; i també concursos, premis i beques.

També s'ofereix una borsa de treball (en conveni amb el Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya).

Per acabar, aquí es vol oferir vincles *-links-* amb altres entitats com ara departaments universitaris, institucions, fundacions etc. que treballen en la nostra disciplina i en l'àmbit de les ciències socials (per exemple, l'IDESCAT, la Fundació Bofill etc.).

- *Els sociòlegs dels Països Catalans.*

Aquest apartat preveu oferir una breu ressenya biogràfica dels sociòlegs.

- *La sociologia per àmbits de treball.*

Es vol oferir per cada àmbit de treball els següents apartats:

Les ponències i les comunicacions presentades als congressos catalans de sociologia. Nom, autor i si és possible el resum. A més, es vol oferir una bibliografia sobre el tema i els sociòlegs que han treballat aquest tema (mitjançant un vincle d'hipertext amb l'apartat *Els sociòlegs dels Països Catalans*) i *links* amb les entitats que hi treballen.

Com a servei pels socis, el text íntegre de les ponències si es disposa.

Contingut de l'índex per àmbits de treball:

- *Acció col·lectiva i moviments socials.*
- *Benestar social i polítiques socials.*
- *Desenvolupament local i comunitari.*
- *Desigualtat i classes socials. Marginació i pobresa.*
- *Sociologia de la Joventut. Estudiants de sociologia i treball.*
- *Formació i recursos humans.*
- *Tècniques d'investigació social.*
- *Partits Polítics.*
- *Salut i sanitat.*
- *Sindicats i organitzacions empresarials. Sociologia de les organitzacions i de l'empresa.*
- *Sociologia de la població i demografia.*
- *Sociologia ambiental.*
- *Sociologia de l'educació.*
- *Sociologia de l'esport.*
- *Sociologia de la comunicació.*
- *Sociologia de la cultura.*
- *Sociologia de la família.*
- *Sociologia de la llengua.*
- *Sociologia de la religió.*
- *Sociologia de la vellesa.*
- *Sociologia de les arts.*
- *Sociologia de les migracions.*
- *Sociologia del dret.*
- *Sociologia del gènere.*
- *Sociologia del nacionalisme. Identitats col·lectives i nacionalisme.*

- *Sociologia del territori. Sociologia rural. Sociologia urbana.*
- *Sociologia del treball.*
- *Teoria sociològica, metodologia i sociologia del coneixement.*
- *Polemologia i sociologia de les relacions cívico-militars.*
- *Institucionalització i professionalització de la sociologia.*

- *Bústia de suggeriments.*

Oberta des d'ara mateix per qualsevol suggeriment que considereu oportú fer-nos arribar.

Així doncs, aquest és el contingut que l'ACS té previst oferir pròximament a la seva plana web. Esperem que sigui de molta utilitat pels interessos de la nostra disciplina. De moment, si voleu fer-hi una visita l'adreça és iec.es/scs.

Celebració de debat sobre els moviments socials.

Com ja havíem anunciat, quan aquest butlletí arribi a les vostres mans ja s'haurà celebrat el primer dels sopars-debat que ofereix la nostra associació. Com ja s'ha dit, els debats es fan coincidir amb la publicació d'un número de la Revista Catalana de Sociologia. En aquesta ocasió es tractarà del tema de les revistes números 7 i 8, o sigui els moviments socials. El debat serà moderat per Josep Pont, que ha coordinat aquests números de la revista.

Està previst que pels voltants de Setmana Santa se celebri el segon dels sopars-debat. El tema seria *Sociologia de la cultura i de les arts*, que és el contingut del número 10 de la Revista. El debat aniria a càrrec dels coordinadors d'aquest número, Dolors Mayoral i Arturo Rodríguez. Us recordem que hi esteu tots convidats a participar-hi.

Publicacions dels socis

- Qualsevol ressenya de les publicacions, estudis o investigacions dels nostres socis serà ben rebuda i publicada.
- Si desitgeu publicar un article, poseu-vos en contacte amb la Junta o amb la secretària de l'ACS.
- També exposarem qualsevol informació sobre jornades, congressos, seminaris i cursos d'interès que ens feu arribar.
- Us quedarem agraïts de qualsevol comentari o suggeriment que vulgueu fer-nos.

Fitxa d'inscripció

Nom.....Cognoms.....

DNI..... Adreça.....

Codi Postal..... Localitat.....

Telf. -..... Correu electrònic

Quota Anual 5.000 PTA Estudiants 2.500 PTA (el 1r. any)

Dades per a la domiciliació

Banc o Caixa Codi Signatura:

Agència Codi

Nº. Compte

Data.....

També podeu fer l'ingrés al compte núm. 2100-0963-62-0200027465 de "la Caixa" que té l'Associació Catalana de Sociologia. Per qualsevol consulta truqueu-nos al tels.93-270 16 20/49, de 17 a 20 hores.